27

Tylko do użytku służbowego.

MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 20 PAZDZIERNIKA 1943 r.

/P o p o ł u d n i o w y/

Uwagi wstępne.

Sprawy polskie.

W Moskwie w dniach 16 i 17-go odbyło się posiedzenie plenum Komitetu Wszechsłowiańskiego. W. Wasilowska informowała o sukcesach pierwszej dywizji im.T.Kościuszki na froncie wschodnim oraz złożyła sprawozdanie z działalności Związku Patriotów Polskich. Komitet entuzjastycznie przyjął do wiadomości te fakty i wystosował depeszę gratulacyjną do Z.P.P. Komitet wysłał również depeszę do Stalina i do czerwonej armji. Moskwa podaje powyższą wiadomość w wielu swoich audycjach. O sukcesach dywizji im.T.Kościuszki mówi również obszernie Radiostacja im.T.Kościuszki. Stacja ta podaje informacje o ostatnich łapankach w Warszawie, oraz informuje o książce dr.Drobnera, która ukazała się w Moskwie, omawiającej polskie grupy polityczne w Kraju. Stacja atakuje Matuszewskiego, stwierdzając, że jest on na liście podejrzanych w St.Zjednoczonych. Swit wypowiada pogląd, że nawiązanie stosunków między Polską i Sowietami jest potrzebą chwili.

Sprawy ogólne.

Konferencja Trzech głównym tematem w dalszym ciągu. Stacje niemieckie podały informacje, o konferencji szefów partji Gestapo w głównej kwaterze Fuehrera, który przedstawił zebranym sytuację polityczną i wojskową. Propaganda niemiecka stara się udowodnić, że W.Brytanja zdecydowała się na całkowite ustępstwa wobec żądań sowieckich. Stacje niemieckie informują słuchaczy o przemówieniu gen.Smutsa bez komentarzy.

U w a g a : stację Orzeł Biały zidentyfikowano we własnym nasłuchu. Odbiór był bardzo zły, tak, że ustalenie treści audycji nie było możliwe. Przed rozpoczęciem audycji polskiej o godz.02.15, na tej samej fali nadawano audycje dla Brazylji w języku portugalskim. Audycję tą charakteryzowały takie samo zanikania fali i zmiany w natężeniu, jak audycje Orła Białego. Przedmiotem jednej z pogadanek "Orła"-propaganda anty-sowiecka. Pod koniec nadawano muzykę polską, mazurki, kujawiaki i oberki. Końcowa zapowiedź brzmiała: "Na tym kończymy naszą audycję. Tu mówi stacja Orzeł Biały, powtórzona trzykrotnie z podaniem długości fali i godziny według czasu amerykańskiego. Audycja prowadzona jest w dobrej polszczyźnie.

I.

Dotyczące Polski.

MOSKWA, po polsku, 19.X.g.17.30.,19.30.,21.15.,23.15.
W dniach 16-go i 17-go bm. odbywało się w Moskwie posiedzenie plenum Komitetu Wszechsłowiańskiego. Przemawiał przedstawiciel Jugosławji Bożydar Mastaryk. Wanda Wasilewska informowała o sukcesach odniesionych na froncie przez dywizję im.T.Kościuszki oraz złożyła sprawozdanie z działalności Związku Patriotów Polskich. Aleksander Tołstoj ogłosił materjały o bestjalstwach Niemców w Charkowie. Obrady zakończono odczytaniem sprawodzania za okres 9-ciu miesięcy, które zostało przyjęte. Zjazd skierował apel do narodów świata o wzmocnienie walki z faszyzmem. Wysłano depeszę do Stalina, czerwonej armji, Z.P.P. i do dywizji im.T.Kościuszki.

Komitet przyjął z zapałem do wiadomości informacje o walkach toczonych przez dywizję im.T.Kościuszki. Nie na papierze, ale czynem polscy żołnierze wykazują swą wolę do odbudowy wolnej Polski. W.Wasilewska mówiąc o celach Z.P.P. podkreśliła, że głównym zadaniem jest zjednoczenie Polaków w ZSSR w walce z faszyzmem. Walczy już dywizja im.T.Kościuszki i tworzą się nowe oddziały, które wkrótce staną do walki o wolną, sprawiedliwą i demokratyczną Polskę, sojuszniczkę Zw.Radzieckiego. Plenum po wysłuchaniu sprawozdania W.Wasilewskiej powzięło rezolucję, wyrażającą podziw dla wojska polskiego i wysłało do Z.P.P. depeszę następującej treści : "Komitet Wszechsłowiański wita wiernych synów ojczyzny i podziwia ich wysiłki skierowane do przywrócenia silnej, niepodległej i demokratycznej Polski. Komitet wyraża uznanie za opiekę nad emigrantami polskimi i działalność wychowawczą w stosunku do dzieci. Zadaniem Z.P.P. jest wzmaganie walki z oprawcami narodu polskiego. Wierzymy, że siły polskie przejdą najkrótszą drogą do Polski. Przesyłamy gorące pozdrowienia dla Z.P.P., który wyraża wolę narodu polskiego do odbudowania wolnej, niepodległej i demokratycznej Polski w przyjaźni z innymi narodami słowiańskimi, a przede wszystkim ze Zw. Radzieckim."

Komitet Wszechsłowiański wysłał następującą depeszę do dywizji im.T.Kościuszki : "Imieniem narodów słowiańskich, walczących z wrogiem przesyłamy wam płomienne pozdrowienia. Naród polski spotkało nieszczęście jakiego nie zna historja. Niemcy chcą zamienić Polskę w kupę gruzów; tępi się ludność, a nawet mowę. Hitleryzm zamierzał zniszczyć Polskę i zabić jej ducha. Ale nie można tego dokonać. Naród polski powstał do czynu. W batalionach chłopskich, w oddziałach gwardji ludowej i w armji polskiej odrodził się duch walki. Zbliża się chwila, kiedy pod ciosami armji czerwonej wróg będzie zmiażdżony. Nad Wisłą wieje wiatr, który wzywa was. Powstanie Polska wolna i sprawiedliwa. Dziś na polu bitwy cementuje się przyjaźń Polski z Czechosłowacją, Jugosławją, a zwłaszcza ze Zw.Radzieckim. Naród polski uzbrojony w przyjaźń narodów słowiańskich wywalczy niepodległość swej ojczyzny. Waszym zadaniem jest założyć fundament nowej Polski. Niech żyje wolna, niepodległa i demokratyczna Polska".

W depeszach do Stalina i do armji czerwonej znajdują się takie zwroty jak.: "Niech żyje czerwona armja, inspirator narodów słowiańskich do walki" oraz "Niech żyje marszałek Stalin, wódz i opiekun wszystkich ludów Związku Radzieckiego. Chwała i cześć ojcu narodów słowiańskich."

SWIT, po polsku, 19.X.g.19.10 i 20.X.g.09.00.
Związek Sowiecki zawiesił stosunki dyplomatyczne z rządem R.P. Fakt ten może wywołać obecnie poważne komplikacje. W dzisiejszej sytuacji Polska może stać się terenem wojny, na którym działać będzie armja czerwona. O ile armja ta wejdzie na ziemie polskie jako sojusznik, komplikacji nie będzie. Pragniemy przyjaznych stosunków i współpracy ze Zw.Radzieckim. Konferencja moskiewska powinna przywrócić normalne stosunki między obu rządami. W przeciwnym razie sytuacja może się pogmatwać, co nie leży w interesie wspólnego wysiłku sprzymierzonych. Klucz tej sytuacji znajduje się w rękach rządu sowieckiego, który zerwał stosunki. Pragniemy, aby czerwona armja była tak witana w Polsce, jak wojska St.Zjednoczonych w W.Brytanji. Wszystkie narody podbite, gotowe są do walki z hitleryzmem i oczekują sprecyzowania celów wojny.

W poprzednich miesiącach podawaliśmy wiadomości o terrorze niemieckim na ziemiach wcielonych do Rzeszy, białostockim, łomżyńskim i w kowieńszczyźnie. Terror niemiecki szaleje znowu i zwrócony jest głównie przeciw warstwie inteligencji pracującej. Niemieccy zbrodniarze wywieźli ostatnie 200 osób, przedstawicieli inteligencji. Ich dalszy los napełnia nas wielkim niepokojem. Według wiadomości z Miechowa Niemcy zabili tam sędziego Mieczysława Otto. W Krakowie na ulicy Policjanek, żołnierz niemiecki zabił sędziego Władysława Mięsowicza.

Wróg dąży do wyniszczenia nauki polskiej. Uczeni polscy są mordowani. Ten kto służył nauce, jest skazany na śmierć. Gdy kraj zostanie oswobodzony będziemy musieli odbudowywać naszą naukę. Do tego celu będzie potrzebna nam pomoc naszych zachodnich sprzymierzeńców, tak jak będzie ona nam potrzebna przy ratowaniu wygłodzonej ludności, zniszczonego przemysłu i rolnictwa.

Uniwersytet Katolicki w St.Zjednoczonych zaadoptował Uniwersytet Lubelski. Jest to pierwszy wypadek zaadoptowania przez uniwersytet St.Zjednoczonych uniwersytetu w okupowanej Europie. Wierzymy, że Uniwersytet Lubelski po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zdoła przy amerykańskiej pomocy w niedługim czasie wyrównać poniesione straty i stanie się wybitną placówką pracy w odrodzonej Polsce.

Doszła nas smutna wiadomość. W Londynie zmarł prof. E.Dubanowicz. Zmarły przebywał w Londynie od roku, gdzie przybył z Rosji Sowieckiej. Był on wybitnym znawcą prawa konstytucyjnego. Naukę polską spotykają najboleśniejsze ciosy. Szeregi uczonych polskich przerzedzają się w tragiczny sposób.

Inne tematy poruszano : powtórzenie pogadanki o niewypełnianiu przez niektórych pracodawców polskich obowiązków.- Ewakuacja Niemców z zachodu i wschodu powoduje wędrówkę ludów.- Niemców osiedla się w lotniskowych miejscowościach pod Warszawą, jak w Józefowie i Otwocku.

RADIOSTACJA IM.T.KOSCIUSZKI, po polsku, 19.X.g.15.00., 20.55.,21.55./audycja z g. 23.00 zupełnie zagłuszona/

W dniu wczorajszym dowiedzieliśmy się, że dywizja im.T.Kościuszki w dniu 12-go bm. przełamała się przez pas obronny wroga i spełniła zadanie dnia. Dzięki poparciu potężnego sojusznika Zw.Radzieckiego nasi bohaterowie, dobrze wyekwipowani i uzbrojeni odnieśli pierwsze zwycięstwo. Cześć i chwała poległym żołnierzom i oficerom dywizji im.T.Kościuszki. Wiadomość o pierwszym wyczynie polskich żołnierzy i oficerów odbije się głośnym echem w całej Polsce. Niechaj Polska wie jakich ma synów. Wbrew hitlerowskiej propagandzie, że wojska polskiego już nie będzie, piechota polska działa na froncie i walczy z wrogiem. Zwycięstwo jest ostateczną zapowiedzią zdruzgotania niemieckich zbirów. Istnieje polska armja w Anglji i armja gen.Andersa na Bliskim Wschodzie. Ale reakcyjna klika w Anglji wstrzymuje żołnierza od walki i myśli tylko o swoich interesach. Tylko dzięki poparciu Zw.Radzieckiego tworzy się armja polska w Rosji i walczy o wyzwolenie kraju. Cała Polska zapisuje złotymi zgłoskami czyny naszych żołnierzy z dywizji im.T.Kościuszki oraz marynarzy i lotników, którzy walczą przy boku W.Brytanji. Zapamiętamy każdą ofiarę. Żołnierze polscy ! Bijcie psubrata Szwaba i przybywajcie do nas jaknajszybciej.

Od czterech lat walczymy. Mamy prawo żądać od naszych synów, aby byli godnymi obrońcami ojczyzny i aby walczyli dzielnie. Symbolem tej walki są nasze oddziały zbrojne. Najgodniejszymi są żołnierze z dywizji im.T.Kościuszki, nasi lotnicy i marynarze. Są między nami niestety tacy, którzy nie reprezentują Polski, i których naród odtrąci. Do takich należy Matuszewski i jego sanacyjna klika, działająca wśród Polonji amerykańskiej. Już śp. Gen.Sikorski powiedział o Matuszewskim, że należy mu się żelazny krzyż od Goebbelsa. Matuszewski wciągnięty został na listę podejrzanych w St. Zjednoczonych, t.zn. takich, których uważa się za agentów Hitlera. Nie ścierpimy dłużej tej faszystowskiej roboty i hańbienia imienia polskiego zagranicą. Na Matuszewskiego wydajemy wyrok : jest on zdrajcą narodu. Wiemy, że Matuszewski to nie cała Polonja amerykańska i dlatego wołamy : wara wam hańbić imię Polski. Wszyscy rodacy powinni zająć zdecydowane stanowisko wobec sanacji i jej krecioj roboty. Przykład Matuszewskiego, który wprawdzie nie dosłużył się żelaznego krzyża, ale znalazł drogę na śmietnisko historji, wskazuje dokąd prowadzi droga sanacji, droga Matuszewskich, Doboszyńskich i Mackiewiczów. Polska zwarta i jednolita pójdzie swoją drogą, drogą walki z wrogiem, drogą jedności z sojusznikami.

W czarną noc okupacji dumna Warszawa stoi na posterunku. Nie drgnęła na widok niemieckich bagnetów i nie ugięła się przed Niemcami. W ubiegłą sobotę hałas aut Gestapo zagłuszył gwar ulic Warszawy. Tysiące mieszkańców Warszawy wyłapano i wtrącono do lochów Gestapo, skąd niema powrotu. Gestapo chwyta w swe szpony tysiące ofiar, ale Warszawa się nie podda. Warszawa jest mocna duchem na każdy czas. Nie straszny nam terror. Drgawki hitlerowskich bestji spotkają się z oporem. Niemiec nie zdusi naszej kochanej Warszawy. Pogadankę zakończono wierszem Konopnickiej.

Inne tematy poruszane : bitwa nad Dnieprem odbiła się echem w całej Polsce. - Walka wyzwoleńcza w Jugosławji. - Niemcy niszczą inteligencję w Norwegji. - Produkcja w Rzeszy ulega ograniczeniom na skutek nalotów.

RADIO CHRZESCIJANSKIE, po polsku, 19.X.g.21.40.
Grzmią działa pod Kijowem, walczy tam dywizja im. T.Kościuszki. Niechaj Matka Boska Częstochowska błogosławi naszym rycerzom, zmierzającym do Polski. Niechaj da Ona szczęście wszystkim, walczącym z Antychrystem Hitlerem.

Tępienie religji katolickiej i niszczenie kościołów w Polsce. Radiostacja zapewnia, że niedługo już na ziemiach polskich, gdzie religja katolicka i mowa polska są nierozerwalnie ze sobą złączone, zabrzmi w Kościołach mowa polska. Bracia w Chrystusie, kończy stacja, odwiedzajcie na ziemiach zachodnich kościoły, podajcie sobie dłonie do walki z okrutnym najeźdźcą.

CALAIS, po angielsku, 19.X.g.22.30.
Omawiając stanowisko, jakie Times zajął w związku z rozwiązaniem kwestji polskiej i stwierdzeniem, że "Zw.Sowiecki po wszystkich próbach i ciosach uważałby za kwesję nie nadającą się do dyskusji jakiekolwiek wyrzeczenie się terytorium polskiego zajętego przez armję czerwoną we wrześniu 1939," - komentator niemiecki wywodzi, , że ta wypowiedź jest być może najbardziej jasnym przyznaniem się rządu brytyjskiego, że wszystkie obietnice i gwarancje dane Polakom zostały "wyrzucone za burtę" i że powody wypowiedzenia wojny przez W.Brytanję, podane przez Chamberlaina były fałszywe i pełne hipokryzji.

ANKARA, po turecku, 18.X.g.18.15. D-t.B.B.C.
W przeglądzie politycznym omówiono konferencję moskiewską. Istnieje duże nieporozumienie na temat konferencji pomiędzy Rosjanami i Anglo-Sasami w prasie. Oś oczywiście pragnie by konferencja zakończyła się fiaskiem. Rosjanie oświadczają, że problemy graniczne nie będą przedmiotem dyskusji, jednakowoż Eden prawdopodobnie wysunie kwestję polską.

II.

O g ó l n e.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 19.X.g.18.00.
Jak donoszą z Belgradu "Nowe Wreme" mówiąc o konferencji moskiewskiej stwierdza, że wbrew nieprzyjacielskiej propagandzie bolszewizm jest takim jak był i nikt nie wierzy, by mógł pozbyć się swych trujących właściwości. Dziennik wskazuje na przykład lasu katyńskiego oraz na Hiszpanję i zauważa, że bolszewizm jest równoznaczny ze śmiercią dla rasy europejskiej. Bolszewizm, któryby się zeuropeizował popełniłby samobójstwo.

20.X.g.09.00.
Z głosów prasy angielskiej i północno-amerykańskiej na temat konferencji w Moskwie prasa niemiecka wyciąga wniosek,

że wśród narodów anglo-saskich gruntuje się coraz bardziej przekonanie, iż Karta Atlantycka utraciła swoje znaczenie. Anglicy nietylko przyglądali się temu, ale oddawna pogodzili się z faktem, że nietylko poszczególne kraje, ale wszystkie ludy Europy zostaną wydane bolszewizmowi.

ROZGŁOSNIE NIEMIECKIE DLA AMERYKI PÓŁNOCNEJ, po niemiecku, 19.X.g.23.45.

W kwaterze głównej Fuehrera odbyło się zebranie w którym zwięli udział kierownicy partji i Gestapo. Fuehrer przedstawił położenie polityczne i militarne Niemiec. - Z Moskwy donoszą o przybyciu Edena i Hulla. - Amerykański komentator radiowy N. /nazwiska nie dosłyszano/ w korespondencji z Londynu donosi, że Anglicy popierają terytorialne żądania Sowietów nad Bałtykiem. Również popiera się żądania sowieckie w stosunku do Finlandji. - Londyn donosi, iż emigranci łotewscy, litewscy i estońscy przedłożyli Edenowi memorandum wyjaśniające ich stanowisko w związku z konferencją moskiewską. - Według wiadomości z Moskwy Sowiety domagają się przyśpieszenia drugiego frontu. Wypadki w Italji nie są uważane za dostateczny ekwiwalent i nie mają wpływu na to żądania. Według wiadomości z Londynu Smuts w swoim przemówieniu wygłoszonym w Guildhallu oświadczył, że czas jest drogi i każda minuta się liczy.

MOSKWA, po polsku, 19.X.g.19.30.,21.15.,23.15.

"Izwiestia" podają depeszę zjazdu Muzułmanów w Zw. Radzieckim do Stalina. - "Krasnaja Zwiezda" omawia walki w Melitopolu i podają wymianę depesz między Kalininem a prezydentem Chin. Działania we Włoszech. - Sabotaże we Francji.- Otwarcie w Casablance wystawy, obrazującej prześladowania i okrucieństwa niemieckie.

PRZEGLAD RADIOWY ZA CZAS OD 1-go DO 17go PAZDZIERNIKA 1943 r.

Sprawy polskie.

Propaganda sowiecka przejawia wyraźnie wzrost nasilenia w stosunku do Polski. Ataki na rząd R.P. i czynniki polityczne określane mianem "reakcji polskiej", a także czynniki związane z t.zw. sanacją są nadal przedmiotem tych audycyj. Zwraca jednak uwagę ultra-patriotyczny ton we wszystkich audycjach w języku polskim i powstrzymywanie się od wszelkich napaści w stosunku do dalszej niż bezpośrednio przedwojenna, przeszłości Polski. Nawet przy omawianiu postaci Chmielnickiego z okazji ustanowienia orderu jego imienia, brak jest jakichkolwiek wypadów pod adresem szlachty polskiej i t.d., jakie dawniej często się powtarzały. Akcja anty-rządowa występuje wyraźnie w audycjach organizowanych przez Związek Patriotów Polskich w Moskwie.

Propaganda niemiecka w sprawach polskich ogranicza się niemal wyłącznie do wysuwania tezy, że na konferencji Trzech sprawy polskie będą zaprzepaszczone.

W niedzielę rozpoczęła audycję dla Ameryki, w języku polskim stacja używająca nazwy "Orzeł Biały". Audycje mają charakter ogromnie zbliżony do audycyj nadawanych przez pewien czas po polsku z niemieckiej rozgłośni Metropol. Głównym tematem jest propaganda anty-sowiecka, której nadawana jest postać pogadanek historycznych, o roli cywilizacyjnej Polski i t.p. Pozatym, podobnie jak Metropol, stacja stara się przy podawaniu wiadomości bieżących deprecjonować sukcesy sojuszników.

Między rozgłośnią Swit i radiostacją im.T.Kościuszki toczyła się ożywiona polemika. Swit stale donosi o wyrokach, wykonanych na osobach współpracujących z Niemcami.

Sprawy ogólne.

Zarówno propaganda niemiecka jak i rosyjska mają charakter schematyczny i bezbarwny. Moskwa zajmuje się sukcesami wojsk sowieckich, zaś w związku z konferencją Trzech - żądaniem drugiego frontu. Znamiennym był artykuł w nr.9 "Wojny i klasy pracującej". Jest to odpowiedź na oświadczenie Hopkinsa i zawiera wysunięcie tezy, że przedłużanie się wojny może doprowadzić do ruchów rewolucyjnych nawet w państwach anglo-saskich, a to zupełnie niezależnie od jakiejkolwiek akcji sowieckiej, t.zn. nawet przy zupełnym powstrzymaniu się czynników komunistycznych od dążeń do wywołania rewolucji.

Propaganda niemiecka sprowadza się prawie wyłącznie do omawiania konferencji Trzech. Na użytek wewnętrzny nadawano są audycje "pokrzepiające".

Konferencja Trzech budzi również wielkie zainteresowanie stacji neutralnych, wyrażających nadzieję, że wyniki narad w Moskwie będą pomyślne dla przyszłego rozwoju stosunków międzynarodowych.